

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona. — Telefonszám: 14.

Főszerkesztő: Dr. KOVÁCSY ALBERT
Szerkesztőségi tagok:
VAJDA FERENCZ, Dr. VALENTSIK FERENCZ,
SZEMLÉR FERENCZ
Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR.

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Fokról-fokra.

— Irta: Vajda Ferencz. —

Székelyudvarhely, szept. 8.

A darabant kormány következetesen, megállapított terv szerint halad azon az uton, melyen a nemzetet végromlásba sodorhatja. Egy ilyen törvénytelen és veszedelmes lépése volt az a rendelete is, melylyel Udvarhelyvármegye aug. 17-én hozott, hazafias határozatát megsemmisítette. Hogy a határozatot megsemmisítő és a kamarilla zsoldjában álló belügyminiszter, ki most a szociálistákkal, majd a nemzetiségekkel kacérkodik, és a vármegye között az összekötő kapocs meglegyen: emlékeztetnek okáért feljegyezzük, hogy a határozatot vármegyénk főispánja felebbezte meg, az 1886. évi XX. t.-cz. 57. §. B. k. pontja értelmében

Furcsa állapotok is vannak nálunk. Más országokban, ha egy testület, vagy hivatalnok a törvényeket végre hajtja, az állam érdekeit védi, kötelességét hiven teljesíti: megdicsérik, megjutalmazzák. Ez polgári és hazafias kötelesség, s mint ilyen erény számba megy. Nálunk éppen az ellenkezője történik. Itt a kötelesség teljesítés nem ér semmit, ha nem a bécsi érdekeket szolgálja. A törvények tisztelete: bűn; alkotmányunk és szabadságunk védelme: lázadás.

Mit tett Udvarhelyvármegye törvényhatósága? Semmi egyebet, mint élt törvényes jogával. Kimondotta az 1886. évi XXI. t.-cz. 20. § alapján, hogy mivel sem adó, sem ujoncz nincs országgyűlésileg megszavazva: amannak behajtására, ennek kiállítására vonatkozó kormányrendeleteket nem hajtja végre. Aztán, hogy a törvény betűje ne legyen kiájtsható, annak szellemében, törvényes jogainál

fogva kimondotta, hogy még az önkéntes adókat sem fogadja el és az önként ajánlkozó ujonczok belépésére sem nyújt segédkezet. Ehhez feltétlen joga volt, mert a törvénynek amolyan értelmezése, milyent a darabant kormány is ad Udvarhelyvármegyének, hogy így az állampolgárok adófizetési és katonáskodási jogaikban korlátoztatnak: csupán a rendes viszonyokra vonatkozik. De, a törvény szelleméből önként következik, hogy most, törvényen kívüli állapotban: ama jogát, melyet a darabant belügyér úgy félt, önként egy polgár sem gyakorolhatja, alkotmányunk sérelme nélkül. Czitálhat a miniszter ur száz törvényt is, de az igazságot, hogy adófizetés és ujoncz megajánlás a nemzet feltétlen jogkörébe tartozik: el nem csavarhatja. Ma pedig a nemzetet nem a darabont kormány, hanem a hazafias vármegyék képviselik.

A vármegye ék háta megett pedig ott áll maga a nemzet, mely adja a pénzdótot is, a véradót is.

A határozat tehát meg van semmisítve. Szeretjük hinni és másként nem is lehet, hogy a vármegye törvényhatósága, midőn ismeretes hazafias határozatát hozta: annak a végére is gondolt. Vagyis tisztában volt azzal, hogy végig járja a kálváriát, míg törvényeinknek érvényt szerez és alkotmányunkat megvédi. A fél uton való megállás: egyenlő volna a meghátrálással. Lám csak, a darabant kormány, mely csupán a békeközvetítésére vállalkozott, nem áll meg, hanem halad tovább galád munkájában. Hát akkor a hazafias vármegyék megállhatnak utjokban, mely törvényes, munkájukban mely jogosult? Nem

Vármegyénk előtt is nyitva van még az ut a törvénytelen miniszteri rendelet után is. Ugyanis, az 1886. évi XXI. t.-cz. 68. e) pontja értelmében, ha a vármegye alispánja „valamely rendeletet törvénybe ütközőnek, vagy a helyi viszonyok között károsnak vagy éppen kivihetetlennek vél, a főispánnak legfeljebb 24 óra alatt jelentést tesz, s távollétében felír az illető miniszterhez * Vármegyénk alispánja, úgy tudjuk, hogy ezt a jelentést meg is tette. S bizonyára a főispán ur is sietett azt ugyanazon törvény 57. §. e.) pontja értelmében, hű elvtársa, Kristóffy ur elé terjeszteni. Nos, a darabant miniszter, bizonyára nem vár a felelettel a kiszabott 40 napig (1886. XXI. 5. §.) hanem hamarosan ujól megsemmisíti, illetve fenntartja rendeletét. És aztán? Ha az alispán akkor sem hajtja végre a rendeletet — minthogy bizonyára nem is fogja — 8 nap alatt rendkívüli közgyűlés elé kell terjeszteni az ügyet. Ha a miniszter másod izben is ragaszkodnék rendeletéhez: akkor az alispánnak azt végre kell hajtani: különben következik a kálvária végső utja, a felfüggesztés.

De ettől ne ijedjenek meg a hazafias vármegyék, és pedig két okból. Egyfelől, mert a martírságra kiszemelt tisztviselőkkel lesz a nemzet; másfelől mert a koalíció már kimondotta a törvénytelen kormány vád alá helyezését s így a pallós hamarabb a nyakára esik, mintsem a felfüggesztéshez jutnának. A fő dolog azonban az, hogy úgy a vármegyék, mint a nemzet tartsanak össze.

Kétségkívül nehéz próba előtt áll a magyar nemzet. Évezredes jogainak akar birtokába jutni; alkotmányának sáncaiba akar elhelyez-

Carmen.

Az arcod, szőke asszony,
Mosolygó, vig, nevet;
Ki olvasná le róla,
Hogy lelked nagy beteg?

Csak néha-néha rezdül
Sóhajtás ajkadon:
S azt gondolják: szeszélyed
Uj léha vágya von.

— Mikor irigy nézéssel
Tekintenek reád:
Arczom a szánalomnak
Könnycsepje futja át...

Milyen sötét kicsiny tragédiád!
Hogy is követhetél el oly hibát,
Hogy asszony lettél, bár féltő szived
E gordatlan lépéstől őrizett?
Férjed szeret? Óreg kor embere,
Szívébe nem néz napsugár bele,
Lelkében szürke köd borong csupán
Mint alkonyatkor hegvnek oldalán;
Elmult már tőle minden álmodás:
Az élet módja csöndes megszokás.
— Én a szerelmet nem így képzelem!
Ahol a szívben száz virág terem
S a lélek — mint sebes siráy madár,
Mely tenger vizbe, majd sziklára száll
— Nagy eszményeknek épít szent falat
S kijózanodva új bálványt farag;
Ahol a vágy boldogságot jelent;
Hol egy mosoly a legszebb költemény;
Ahol nem érzik soh'sem a jelent;
Igaz szerelmet ott remélek én.

Kutatja férjed ifju vágyaid? —
Kérdéseiddel mind elutasít.
Rendelkezés, rideg parancsolás
A férfiaság nála — semmi más.
Reszketsz előtte, mint a kis gyerek,
Ki apja nézésétől is remeg.
Volnál gyerek, még tán jobb volna az:
Hogy lelked kertjén álmokat fakassz
És bátoritna biztató remény,
Hogy álmod nemcsak muló tünemény,
Ahol remény nincs, élet sincsen ott:
Az elcsoggedt szív megdermedt halott.
Hiába küzdesz — bár küzdesz az élet,
Te annak fonségességét nem érzed,
Mert a virág, mit tépni vágy kezved,
Elhervad addig, míg letépheted,
Vágyad, ábrándod, mint a rózsató.
Mely pusztá sziklán nap tűzébe nő,
Ha pár levélkét hajtott is szegény —
Tikkadt avarrá lesz a nap hevén.
Mi kin lehet a folytonos tudat,
Hogy éjszakáid csalfa álminak
S mint vádolhat a lelkiismeret,
Hogy álmod lopta meg hűségedet!

Mig szét nem omlik lelkednek világa,
Mit büszkeséged fallal támogat;
S ki nem fejjik sorsod tragédiája,
Hogy gyűlölettel átkozod magad:
Engedd meg, édes, vonjalak szívemre,
Mint napsugár a tiszta harmatot;
Reptül galambom, hozzám, vár a fészek,
Puha, meleg — örömmel lakhatod.
Nézz csak szemembe — mit mutat sugára:
Igaz szerelmem mély tenger vizét,
Hol elmerül a multaknak hajója
S hol gyors gályánk fölél, ha vész hajolna
Fényes reménynek napja úzi szét.

Lányi Imre.

Szováta-fürdő.

Csodás hely ez a Szováta vidék. A teremtés talán nem fejezte be még munkáját, vagy újra kezdte.

A sivár szósziklákat televény humussal vontá be, hogy abban lombos erdő, ezer virágu rét, aranykalász hullámozó tengere verjen tanyát. Közbe-közbe lékeket hagyott az azokból feltörő tenger, mély sós tavak és kiálló szósziklák figyelmeztetik a tehetetlen embert: ne hidd el magad! Ez a sóbirtokalma. A dus tenyészet csak ideig-óráig tartó ingyen adomány, mely ma van, holnap nincsen.

A beszívargó esőtől megizzadt só ledobja magáról himes takaróját és éles tömbjeit büszkén mereszti ég felé, hogy sikerült legyőznie az életet.

Ma lombos erdő, pázsitos rét, hullámozó kalász, mező; holnap mély örvény, melyet a felszálló gázak köde borít, de lassan, lassan megtölt a föld könnye, hogy csillogó tó legyen belőle. Majd eltűnik a csillogó tó is, mert a lezuhanó hegy dombot rak felébe. Ekkor van a legnagyobb veszedelem! A kiszorított víz reá zudítja sós árját a falura egész váratlanul, és a félelmes árviz végezi pusztító munkáját, midőn esőnek se hire se nyoma.

Nem csoda, ha a nép babonás félelemmel van tele! Még oly csekély viharban is megkondítják a harangokat, és szakadatlanul huzzák, a mig csak nem csendesül az ég haragja. Az idegenre valósággal rémes, midőn a zugó esőben, az égzengésnek, szélsűvöltésének órákon keresztül kontráz éjszaka is a harangok bugása.

A fürdőket egyik, vagy másik ilyen változás hozta létre, mintegy kárpótlásul. A csodás keletkezésben a nép Isten kezét látja; azért áhitatos hittel bizik a győzelemben, és valóságos bucsujárást

kedni De, szemben áll vele saját királya, ki rossz tanácsadói miatt, nem érti nemzeti törekvéseinket, s nem akarja a magyar nemzetet trónja erős bástyájává tenni. Nagy hatalom mind a kettő: nemzet is, király is. Egyik tekintélyének sem szabad porba hullani, hanem a küzdelemből győztesen kell mindkettőnek kikerülni. De ez a győzelem csak az igazság győzelmével történhetik meg. Az igazság pedig a nemzettel van.

Félünk tőle, hogy szept. 15-ike sem hozza meg a kívánt békét. A nemzetellenes kormány nem úgy viselkedik. Fokról-fokra valami egyébre készül: absolutismust zudítani a nemzet nyakába. Megvonni a vármegyék segélyét, koldusbotra juttatni a nemzetet, idegen zsarnokokat ültetni a hivatalokba, feloszlatni az országgyűlést. Aztán választani annyiszor, a mig gerincz nélküli, puhányokból álló szolgálhad áll rendelkezésére. Vajjon, végig gondolta ezt a darabont kormány? Alighisszük. Mert ha komolyan erre gondolt, s tervét be is akarja váltani: nagyot fog csalódnai.

A vezérő-bizottság, s vele együtt a nemzet végig gondolta a passiv resistenciát. Igen, mert át is élte a multakban. Gazdag tapasztalatai vannak e tekintetben. S az eredmény az: hogy a magyar inkább meghal, de magát meg nem adja. Élni mindenkinek joga van. Joga van a magyar nemzetnek is, de nem Bécs kegyelméből, hanem saját erejéből akar élni. Ez az élni akaró nemzeti erő sugárzik ki a mostani küzdelemből is. Ezt ideig óráig vissza lehet fojtani. De megölni nem lehet. Ebben a tudatban haladjunk mi is fokról fokra!

Udvarhelymegye – tisztviselőiért.

Székelyudvarhely, szept. 8.

Bécsben a magyar nemzet nagy sirhantját próbálják megásni. Beleakarják abba temetni: nemzeti létünket, nemzeti önállóságunkat, nyelvünket s mindent, amiért legjobbjaink vére hullott. A szívünk dobogását akarják megállítani; lelkiünk szent vágyait akarják kiirtani; és mindazt ami magyar bennünk: örökre elnémitani.

Jaj nekünk: ha megáshatják azt a nagy sirgödört és megrendezhetik azt a nagy temetést. Jaj nekünk, ha most sem tudnánk összefogni, együtt

lenni; ha sorsunkban az összetartás helyett a visszavonás nyerne hajlékot. S kétszeres jaj nekünk: ha nem építjük fel egészen a védősáncokat, a torlaszokat, az alkotmányos életünkre törő banditák ellen.

Amit most Fejérváryék csinálnak, az egyenlő a hazaárulással, ami nem egyéb, mint az átkos osztrák politikának a természetes folytatása. Felvetették az általános titkos választói jogot: nem azért, hogy megvalósítsák, hanem hogy konkolyt hintsenek a magyarok közé, s a különböző osztályokat egymás ellen izgassák, nem törődve a következményekkel. Osztrák politika, hogy a mikor itt nálunk valami nemzeti törekvésért indult meg a harc, akkor a különböző osztályokat, nemzetiségeket és felekezeteiket lázítsák egymás ellen.

Az egyetértés komoly fegyverével kell fogadnunk ezt a hazaáruló politikát; évezredes ősi alkotmányunk védelmében egygyé kell forni minden magyarnak.

A darabont-kormány aljas törekvésében elszámította magát. Figyelmén kívül hagyta a vármegyéket, melyek mindig megbízható, kipróbált védőbástyái voltak a magyar alkotmánynak. Számított a közigazgatási tisztviselőkre, s bizton hitte, hogy őket eszközül kaphatja bűnös manipulációjához.

A vármegyék egymás után vonultak fel, hogy felemeljék tiltakozó szavukat, a tisztviselőkarok pedig önként ajánlták fel hazafiis szolgálataikat a törvényhatóságoknak.

A tisztviselőknak, ezen a kormány szemében, házárd játéka végkép kihozta sodrából a generális-fodarabontot, mire a mult héten kiadta az ukázt, melyben a közigazgatási tisztviselőket irgalmatlanul megfenyegeti.

A törvényhatósági tisztviselők, akikhez ez a szinfalhasogató kiszólás adresszáva van, bizonyára nem tulságos mértékben rezzentek össze a fenyegetésre. Ők tudják legjobban, hogy a felfüggesztések dolga nem valami tragikus. Elvégre felfüggeszteni lehet egy embert, két embert vármegyénként anélkül, hogy az ügymenet megakadna, de valamennyit felfüggeszteni lehetetlenség, mert az ezerszámra megüresedett állásokat hamarosan szakképzett és gyakorlott tisztviselőkkel betölteni: fizikai képtelenség.

Fejérváry rettenetes pipaszára sok kárt tehát nem okozhat. Ölni azzal nem lehet, csak kellemetlenkedni. Lehet azzal egy-egy fogat, egy-egy szemet kiütni, de egyebet nem lehet. Ilyenformán bizonyos, hogy a nagy készülődésnek halottai nem akadnak, csak sebeültjei, azok is csak gyér számban.

Ne kicsinyeljék azonban a dolgot, aminthogy nem kicsinyelte Udvarhelyvármegye törvényhatósága sem, a mely aug. 18-ikán tartott közgyűléséből, a passziv ellenállásból jöhető kellemetlenségek meg-

gátlása, tisztviselőink hazafiis funkciója támogatására „45-ös bizottság“-ot küldött ki. Ezzel tartozott e hazafiis vármegye önmagának, tartozik tisztviselőinek, mert bármilyen kevés is lesz a mártírok száma, vállvonogatva nem térhetünk fölöttük napi-rendre. Sőt a legteljesebb gondossággal kell feléjük fordulnunk. A nemzeti ügy sebesültje lesznek ők minden képpen, s illendő, hogy minden szeretetünkkel, tiszteletünkkel adózzunk irányukban. Ne feledjük egy pillanatra sem, hogy szentek azok a sebek, melyeket viselni fognak, mert nem magukért, de valamenyüinkért küzdve szereztek azokat.

Örömmel konstatáljuk, hogy Udvarhelyvármegye közönsége megértette, hogy a veszedelem az ajtó előtt van, s a tisztviselőkről gondoskodni erkölcsi kötelessége. Kijelentette, hogy nem hagyja el tisztviselőit, s így a nemzeti ügy ellenségei nem mondhatják el gunyos vigyorgás közben, hogy: ime hősök vagyunk, ha a hősködés mások bőrére megy, de ha áldozatra kerül a sor, ellillanunk, mintha semmi közünk sem volna a dologhoz.

Udvarhelyvármegye közönsége jó eleve gondoskodott az iránt, hogy bátran, gondatlanul verekedhessenek tisztviselőink a nemzet igazaiért.

Amint azt volt alkalmunk jelenteni, a 45-ös bizottság 40 ezer koronás hitelt szavazott meg egyetemleges jótállás mellett. A hitelt az Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgatósága hazafiis érzéstől áthatva, a napokban tartott ülésében a legnagyobb készséggel nyitotta meg a 45-ös bizottságnak, eltekintve szabályaitól, a minimális kamatláb mellett, s ugyanott a folyószámlára a közönség adóját is elfogadják.

Szóval most már ne aggassa tisztviselőinket se gyermek, se asszony, se szülő, — becsülettel, hálásan fog gondoskodni róluk bármédig a törvényhatóság, mely — nincs okunk kételkedni, — örömmel szánkcionálja legközelebbi gyűlésében a bizottság eljárását.

Azt irtuk: bármédig!... Háromszor is hangsúlyozzuk ezt a szót. Beláthatatlanul hosszú harczra van kilátás. A harc pedig Udvarhelymegyében is alaposan be van vezetve, amennyiben az adó és ujoncz állítást elfogadó határozatát Kristóffy ur a napokban megsemitette, s ezzel kitört a nyílt háboru a megye és a belügyér közt. Nem elég tehát néhány hónapról gondoskodni. Az a tisztviselő két év múlva is élni akar, gyermekét akkor is tisztességesen akarja neveltetni és hozzátartozóiról akkor is akar majd gondoskodni. Ne legyen tehát szalmaláng az áldozatkészség, hanem erős kötelességérzet, mely nem lankad, míg a harc befejezve nincsen, s míg a jogainak ujra birtokába jutott

rendez a fürdőhöz, a mint a rendkívüliségekben gazdag torjai és csiki „Büdös“-höz.

A legrégebb fürdő a falu felső végében volt, egy sivár sómező közepén. Körülbelül négy évtizeddel ezelőtt, egy éjszaka eltűnt, a reá omló hegy eltemette. Néhány évvel később Veres Józsi bá, egy kiszolgált urasági inas annak közelében új fürdőt létesített. Mesterséges medenczében, a sómezőn átszivárgó sóval erősen telített vizet felfogta. Ez a ma is létező „Géra“ fürdő, ma Alsó-Szováta. Közélemben Józsi bá egy szűk telekre vendéglőt is épített és a telek három oldalát apró négy-öt szobás egyszerű házikókkal építette be, az udvar közepére pedig „alé“-nak négy sof hársfát ültetett, és megalapította a szováta fürdőt. Ekkor a ma már szép terjedelmű, és jelentékeny mély „Feketető“, mely a telepről negyed órányira egy domb mélyedésében fekszik, még csak „bivaly feredő“ volt, de azért mint gyógykező szerepelt. Huszanöt éve annak, hogy egy talajváltozás következtében kialakult. Ma már körülbelül egy hold területet foglal el, és 20 méter mély 5% sót tartalmazó langyos vízzel keresett fürdő. Különösen fekete iszappját, melytől nevét kapta, a nép nagy előszeretettel keni magára. Olykor olykor derűs meleg ünnepnapon a tópartja heverésző szerencsés tábor képét mutatja. Vig danától, dévaj beszédétől hangos a környék. Az órákig tartó fürdés után megjötte étvágyat, meglegedéssel elégitik ki, a csikos átalvót hozott hazaiból a karavánok. Azután hazavonulnak, ki szekeren, ki gyalog.

Másfél évtizeddel ezelőtt keletkeztek a Medve, Magyarósi és Veres-tavak egymás közelében, midőn egy nagyobb kaszáló terület a rajta legelésző barokkal együtt hirtelen elsüllyedt. A nagy ürt jó ideig ködszerű pára töltötte be, majd megtelt részben forrásából, részben a befolyó kispatakból vízzel, s a mélységet bájos tavak töltötték be, melyeknek partjain itt-ott magas szőlőklák emelkednek ki a földből, egyebütt meg árnyas fák és buja növényzet szegélyezi a partokat.

A három tó mindenike más jellegű vízzel van ele. A Verestó 20% sóval van telítve, veres színű, és 52 fok meleg, fürdésre nem használják, területe

alig 100 négyszögöl. A magyarósi tó 10% sótartalmu, körülbelül ötszörakkora területű és átlag 20 fok meleg. Igen kellemes fürdő, megfelelő öltöző szobákkal, belépőkkel, kosárral el van látva, mélysége 20-30 öl és kifolyással bír.

Legnevezetesebb a Medvetó, mely 8 hold területen terjed el, 30 ölnyi mély és vize valóságos természeti csoda, 25 centiméteren alól a víznek 26%-os só, és 2 méter mélység 65 fok meleg, alább a sótartalom még gazdagabb és a víz hideg. A felszínen levő 25 centiméter réteg egy befolyó kispatakból származik, mely a tóban 5% sót vesz magában és 20-22 fokra felhevül.

A hőmérsékviszonyok valóságos rejtély és e tekintetben a tó unikum.

A rejtély megoldásában, bár több tudós foglalkozik azzal, biztos eredményre nem jutottak. Egyik tudós nézete szerint, a sósréteg felületén az édes vizen, mint gyújtó-lencsén keresztül behatoló sugarak hevítik át, tehát a tó egy, a sűrűségi a sugártörési komplikációkon alapuló, természetes hő alumulátor, melynek szabaddalmi nyelven jellegző vonása a befolyó édesvíz.

E nézet már-már elfogadásra talált, midőn egy másik tudós a Verestót is vizsgálat tárgyává tette és megállapította, hogy abba nem foly édes víz és mégis 52 fok meleg a felszínen, attól pedig hideg. Ez megdönti az akkumulátor elméletet.

Hogy mire lyukadnak ki a tudósok, arról fogalmam sincs. Szerencse, hogy azért a tó marad az a mi: egy reumatikus bajoknál kiváló gyógyfürdő, és egészségesekeknek is kellemes lubiczkoló, tehát ha nem is akkumulátor, de regenerátor, a míg a föld szelleme úgy akarja.

A közönséget a miért kérdése nem nagyon érdekli. Inkább érdeklődik az iránt, vajjon megfő-e a tóban a tojás? Olyan szállóige ez, hogy kiirtani a tudomány (mely szerint a tojásfehérje csak 60 fok melegenél fő meg) sem képes.

Bár olyan jó gazdasszony még nem akadott, kinek sikerült volna itt a tojásfőzés, azért minden nap foly a kísérletezés. Hátha leonebb... hátha

fennebb... hátha többet tartva benn sikerülne a dolog.

A tavak környékén, változatos, tölgy erdőkoszoruzta apró dombokon Ilyés Lajos birtokos kezdeményezésére az utóbbi pár év alatt izléses villák emelkedtek, két nagyobb étkezővel is ellátott bérház épült, melyek a Hunyadi, Rákóczi, Bercsényi neveket büszken viselik.

Az épületekhez és a tavakhoz jól gondozott árnyas sétautak vezetnek, melyeken előkelő fürdővendégek sokasága jár ide s tova. Szóval megszületett Felső-Szováta-fürdőtelep.

A fürdői élet központja a Medvetó, mely mellett kádfürdők is vannak berendezve.

Ezekbe petroleum-motor hatja a természetes meleg sós-vizet, a melynek szabályozására édes vízvezeték szolgál.

A tavas árnyas sétaut veszi körül. A partszálen több helyen czélszerű vetkezők, fürdőkosarak vannak, állandóan megszállva fürdővendégekkel, kik közül a bátrabbak versenyszásokat rendeznek bent a toban, melyen tutajozó társaságok gyönyörködnek az eleven lubiczkolásban. A látvány érdekességét fokozza a tengeri fürdőknek előtérő tóusa. A tömény sósvíz minden más mesterség nélkül felszínen tartja a testet, sőt a kövéreknek legföltöbbség részét nem is hajlandó befogadni. Csak arra kell ügyelni, hogy mélyebbre nyújtózás által meg ne pörköljön magát az ember.

A természet mindent magadott itt, a mi egy nagyobb szerű fürdő és üdülő helyhez szükséges. Bizonyosnak látszik, hogy az a nagy érdeklődés, mely ma mutatkozik Szováta iránt, rövid idő alatt megteremtí azt is, a mi szükséges a földi paradicsomhoz. A folyó évben előkelő urak több villa-teleket vásároltak azon kötelezettséggel, hogy egy év alatt azokra építeni fognak. Akkor lesz elég lakás, mi az idén nem volt. Tervbe van véve megfelelő új gyógyterem építése, abban kaszinó, kávéház, bazárok, posta, telefon elhelyezése. Ha ez meg lesz és az igazgatás valamely rendszerbe öltözik, h biztos közhasználatú forgalmi eszköz s még nehaány elemi dolog is fo

nemzet diadalmenetben vissza nem helyezi a fel-fügesztett tisztviselőket.

Gyönyörű kép lebeg előttünk. Negyvennyolcban Kossuth Lajos egy intésére férfiak, asszonyok megváltak ékszerieiktől s a haza oltárára helyezték. Ágyukat öntötték az arany áráért a honvédeknek. Ma nem ágyukra de kenyérre kell az áldozat. Az alkotmányért vívott küzdelem katonái nem éhezhetnek.

Hisszük, hogy a gyönyörű példa szükség esetén megismétlődik, s Udvarhelymegye közönsége rang és nem különbség nélkül hozza meg a maga áldozatát, s nem akad egyetlen magyar ember sem, aki a hazafias áldozat kész vagy jelzőre ne számítana.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, szept. 8.

Már szeptember hónapot mutat a naptár és a nemzet még ma sem élvezheti azokat a politikai gyümölcsöket, a melyeket a januári választás diadalmos eredménye kilátásba helyezett. Nemzeti téren nem értünk el semmit, ha csak sikernek nem tekinthető, hogy jogaink védelmére nagy erővel ébredt föl a nemzeti öntudat és az ország hangulata összeforrt a jövőnkre elhatározó politikai kívánalmakkal. A kik a küzdelem eredményeinek késedelmét men-tegetni szeretik, szívesen mutatnak erre a sikerre. Rávall ez a magyar ember gondolkodásmódjára, a ki — ha elragadja a gondolatok ára, — eltévelyedik a praktikus élet mezejétől, fantomokat kerget és illúziókat táplál és nem nagy gondot fordít a reáliákra. Pedig a nemzeti élet nagyon is előtérbe állítja a reális követelményeket és mostohán bánik el a hangulat rabjaival és szólások politikájával.

Ezért olyan szomorú, hogy eddig csak diadalt láttunk, a hangulatok árjának lelkesítő hullámverését éreztük, de pozitív eredményekkel nem találkoztunk.

Az elmúlt héten politikai körökben mindenki azt találgatta, hogy mit tanácskoztak Bécsben Fejérváry és Kristóffy? Annyi tény, hogy a király még nem döntött, Fejérváry szeptember 15-én még egyszer „hapták“-ban áll uralkodója előtt; fenyegetések ellenben bőven akadnak. Azt írják, hogy mind reménytelenebb a helyzet, mert a király nem fogadja el az egyesült ellenzék programját. A nyílt erőszakot sok mindenféle fogás előzi meg meg. Így Fejérváry egyenként akar tárgyalni az ellenzék tagjaival, mert azt hiszi, hogy csak akkor kucruczkodunk, ha egymást ellenőrizzük. Hiába-

állani a közönség rendelkezésére, akkor helyet követelhet Szováta az elsődrendű fürdők között.

Ma még sok kívánni való van.

Sóvárad kiszálló vasuti állomáson csak egy társaskocsi áll rendelkezésre, mely legtöbbször nem elég az érkezők felvételére és nagyobb podgyászok hordására képtelen. Csak véletlen, hogy alkalmi székely fuvarosok is oda vetődnek. Ezek azonban csak podgyászszállításra használhatók, mert ma már: a faközkeér, kender hám, mind a kettő rossz szerszám.

Az omnibusz csak alsó Szováta telepig közlekedik és a felső telepre semmi árért fel nem jön, mert az alsó telep bérlőjéhez tartozik, ki csak magának szállít. Erről a vendég, ki a felső telepre pályázik, csak akkor értesül, midőn az alsó telepen kiteszik. Ha itt nem marad, tessék gyalog menni. Ez még megjárna, ha az alsó telep csábitani képes lenne. De biz ott azóta, hogy Veres Józsi bá saját képére és hasonlatosságára megalkotta, nem történt semmi sem. Az idő csupán a hársfáknak kedvezett, egyéb végelgyengülésben szenved. Az első benyomás igen kellemetlen.

Felső Szováta nincs posta. Nincsen megfelelő közvilágítás. Sötétben egyik villától a másikig saját külön gyergyája világánál juthat el az ember.

Nincsen bérkocsi. Parajdról kell rendelni, ha szüksége van arra valakinek.

Azonban ezeken rövidesen mind segítve lesz. Szováta alapjai már le vannak rakva, s ezek oly méretűek, melyek joggal egy világfürdőt engednek sejtetni. Sándor János jóindulata nem ismer itt hatást; villája bámulatos vonzóerőt gyakorol, s maga köré vona Erdély főurait, kik már jórészt mind villatulajdonosok itt. A fürdő azonban a Pestiekre gyakorol különös vonzóerőt, s e nyáron át a fővárosi író- és művész világ számos előkelő tagja itt nyaralt.

Bámulattal tölti el az embert a természet szépségei összehalmozódása Szováta, melyeket az ember nem egy könnyen felejt el, s joggal vágyik oda vissza.

való minden, ilyen féle alak, egy vagy kettő, akadhat az ellenzéken, a többi derék, becsületes magyar ember együtt is, külön is. Az igazat megvallva, jobb szeretnők, ha akár jobbra, akár balra valami döntő elhatározásra jutna már. Mert úgy volt mindig, hogy akkor hasaltak ott el, mikor a legnagyobbat ugorták!

A nemzeti ellenállás rendkívüli bonyodal-makat idézett elő a hadseregben, a mi ugyan-csak sok gondot ad a hadvezetőségnek. Elmaradt a sorozás és több törvényhatóság ellensze-gült a tartalékosok és póttartalékos legénység bevonulásának. Nem közvetítette a behívók kéz-besítését. A kormány a posta- és csendőrség utján próbált segíteni a zavaron, de ez nem sikerült.

A múlt hétre volt behíva fegyvergyakor-latra a legénység s az eredmény megmutatta, hogy a behívottak tekintélyes része nem enge-delmeskedett a behívásnak, mert a koalíció törvénytelennek minősítette a kormány eljárását.

Ennek folyománya lehet a hadügyi vezetőségnek a napokban kiadott rendelete, mely szer-int az ellenőrzési szemlék az idén elmaradnak. A hadügyi vezetőség valószínűleg attól tartott, hogy a polgári hatóságok nem fogják kifüggesz-tetni a szemlék határidejét jelentő hirdetémeny-eket, a mint ezt a véderő törvény előírja.

Ezért engedték el az ellenőrzési szemlék.

A szövetség pártok vezérbizottsága ked-den két ízben, délelőt folytatott tanácskozásán a következőkben állapodott meg:

1. tiltakozott a parlament tanácskozási és törvényhozási szabadságának tervezett megaka-dályozása ellen;

2. elhatározta egyhangulag a jelenlegi kor-mány vádala helyezését;

3. bizottságot küldött ki a választási re-form, illetőleg az általános titkos választási jog kérdésének tanulmányozására.

A vezérbizottság nagy nyugalommal vitatta meg a politikai helyzet újabb fordulatát s tel-jes egyetértéssel hozta meg határozatát. A jelen kormány kárhuzatos működésének megítélésében nem volt nézetkülönbség s a törvény alapján álló alkotmányos többség követendő magatartá-sára nézve is teljesen egyetértő volt a bizott-ság tagjainak felfogása.

A vezérbizottság bölcsen határozott, midőn a választási reform kérdésében időt engedett magának az alapos tanulmányozásra. Ez a re-form olyan kérdés, melyet hazárd hamarsággal elintézni nem lehet.

Amire eleve számítottunk, bekövetkezett: Kristóffy belügyér úr megsemmisítette Ud-varhely városi törvényhatóságának a pasz-szív rezisztenciára vonatkozó közgyűlési hatá-rozatát.

— „Ezen közgyűlési határozatot — mondja Kristóffy úr — az az ellen, a vármegye főis-pánjának folyó évi augusztus hó 21-én 57 res.szám alatt hoztam intézett jelentésével, az 1886. évi XXI. t.-cz. 57. § B. k. pontja értelmében közbetett felebbezés folytán felülvizsgálván, annak az önként fizetett állami adók elfogadását és beszolgáltatását, valamint az állításra önként jelentkezőkre nézve bárminemű hatósági részvételt eltöltő rendelkezéseit az 1886. XXI. t.-cz. 10. §-a alapján, mint törvénybe ütköző ren-dezéseket a pénzügy- és a honvédelmi minster urakkal egyetértőleg ezennel megsemmisítem.

„A mi elsőben is „az országgyűlés által meg nem szavazott adó tényleges behaj-tására vonatkozó rendeletek“ végrehajtási tilalmát illeti, mondja indoklásában, ily tartalmu rendelet nem csak, hogy nem lett kibocsátva a kormány által, de a pénzügyminiszter urnak 1904. évi december hó 30-án 4080 szám alatt kiadott jelenleg is érvényben álló rendelete a közadónak, a közadók módjára beszédendő kö-vetelések és egyéb követeléseknek végrehajtás utján való behajtását általában beszüntette. Mi-dőn tehát a közadók behajtása nem elrendelve, de épen beszüntetve lett, a törvényhatósági ha-

tározatoknak a meg nem szavazott közadók tényleges behajtására vonatkozó tiltó rendelkezései tárgyaltanak.

„Nem tartható fenn a törvényhatóság ide vonatkozó határozatának betiltó rendelkezése azért sem, mert az adóbefizetések nem csak folyó részletekre, hanem részben a múlt évekről származó hátrálékok törlesztésére is történnek, ezekre pedig az államnak tekintet nélkül a költ-ségvetésen kívüli állapotra, törvényesen meg-szerzett oly feltétlen követelési joga van, a mely jognak felülbírlására, illetőleg korlátozására a törvényhatóságok nem jogosítván, sőt ellenkező-leg az 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. §-ának ha-tározott rendelkezése szerint, minden beszédésre hivatott szerv, tehát a községek (városok) is kötelesek minden részletfizetést feltétlenül elfo-gadni, és pedig annyival inkább, mert az ön-kéntes adófizetők a befizetések el nem fogadása által esetleg megfosztanak az 1883. XLIV. t.-cz.- 41. §-ában biztosított azon joguk-tól, hogy törvényen alapuló adótartozásaikat, fizetési kötelezettség nélkül és egy vagy több évnegyedre előre is leróhassák és törvényben biztosított kamatmegtérítési kedvezményben ré-szesülhessenek, minélfogva az ily önkéntes adó-fizetőkkel szemben adójuk el nem fogadása indo-kolatlan, jogsérelmet és anyagi károsodást okozna. A mi pedig az önkéntesen befizetett állami adónak beszolgáltatási tilalmát illeti, a törvényhatósági határozatnak ide vonatkozó része az alábbiak szerint szintén törvénybe ütközik. Ugyanis az 1883. XLIV. t.-cz. 44 §-a szerint „a közadók fejében átvett pénzek sem községi, sem más célokra nem fordíthatók.“ A 45. §. szerint a községi és városi adóhivatalok havon-ként kötelesek a beszédett adót a kir. adóhiva-talba beszolgáltatni. A 46. §. szerint az adók beszédésével és beszállításával megbízott községi (városi) közegek a beszédési és beszállítási teendők körül tanúsított hanyagságokért pénzbírság-ban marasztalandók el, illetőleg fegyelmi eljárás alá esnek.

„De meg kellett semmisítenem a törvényha-tósági határozatnak az állításra önként je-lentkezők besorozásához nyújtandó ha-tósági közreműködést eltöltő részét is, valamint a határozatnak azt a részét is, melylyel közegeinek az önként belépéshez szükséges belépési bizonyítványok kiállítását az önként állításra jelentkezőkre vonatkozó hivatalos iratoknak a a katonai parancsnokságok részére való kiadá-sát végül a póttartalékosok részére a katonai parancsnokságok által küldött behívó jegyeknek kézbesítését megtiltotta.

„Az 1889. VI. t.-cz. 16. és 17. §-ainak d) pontja szerint a véderő kiegészítésének egyik módjaként megállapított és a jelentkezők sza-bad elhatározásától függő önkéntes belépés körüli hatósági segédkezés azonban a meg nem ajánlott újonczok tényleges kiállításra irányuló tevékenységnek egyáltalán nem tekin-thető, ennélfogva az önkéntes belépéshez szük-séges hatósági közreműködést a vármegye (város) az erre illetékes hatósági közegeknek annál kevésbé tilthatja el, mivel az önkéntes belépés az 1889. VI. t.-cz. 22. és következő §§-ában biztosított oly joga az állampolgárainak, mely-nek gyakorlásában őket a törvényhatóságok tör-vényes alapon egyáltalában nem korlátozhatják már azon okból sem, mivel ez által azok, a kik a katonai szolgálatot esetleg életpályául választják, vagy a kiknek magán viszonyai a tényleges szolgálati kötelezettség mielőbbi kitöl-tését teszik szükségessé, súlyos és indokolatlan jogsérelmet szenvednének.“

Tehát Udvarhelymegye határozata érvény-telen Kristóffy úr szerint. Legjobb az ő akarata szerint ha igába hajtsuk fejünket, engedjük meg-kötözni kezünket, lerombolni alkotmányunkat, garázdálkodni az önkényt: szó nélkül, védelem nélkül. Ássuk meg sirunkat a magunk kezével. dő jünk bele a melünknek szegezett kardba. A fő, hogy szahályszerűen pusztuljunk el, azoknak a kedvéért, a kik már eddig is térdig gázoltak a szabálytalanságban és törvénytelenységben. Ez ellen az ostoba kívánság ellen tiltakozik az élet-ösztön, de tiltakozik a törvénykönyv is. Mert akár érvényesen, akár érvénytelenül szólította föl a törvényhozás a nemzetet védekezésre, e felszólítás nélkül is a törvények hosszú sora

foglalja magában a jogokat és kötelességeket a nemzeti védelemre az önkényuralom ellen. A közgyűlés határozata csupán ez önvédelmi törvények lajstroma. Ezek a törvények védik a nemzetet s adnak fegyvert a nemzet kezébe, ezek a törvények élnek és hatni fognak, akár érvényesen, akár érvénytelenül figyelmeztették rájuk a nemzetet.

A drága hus.

Székelyudvarhely, szept. 9.

A közönség gyomra lázadzik. Ugy mint valamikor Róma lakossága panem et circenses után rimánkodott, úgy jajgat most e város lakossága az olcsóbb husért. A husnak drágasága kétségbejti a háztartásokat ugyanígy, hogy le kell soknak mondani a hus élvezetéről, mert a drágán kimért élelmissert megvásárolni nem képes.

A város lakossága a tanácsot szorítaná, hogy tegyen valamit a husdrágulás ellen, de a tanács meglehetősen tanácstalanul áll e kívánsággal szemben.

Ugy könnyű szerrel ezen a bajon segíteni nem is igen lehet, mert az okok nagyrészt olyanok, amelyek a tanács intézkedése hatáskörén kívül esnek. Mit tehet ugyanis a tanács a marhadrágulás ellen, amely mégis csak főoka a husdrágulásnak?

A marhadrágulás ellen pedig mit tegyenek a tenyésztők, akiktől a közönség több és olcsóbb marhát követel?

A marhadrágulás nem pillanatnyi konjunktúrális okok eredménye, nem onnan származik például, hogy a tenyésztők a marhát nem bocsájtják piacra, csak hogy drágaságot idézzenek elő. Nem visznek a piacra marhát, mert a marhalétszám egyrészt megapadt, másrészt a meglévőknél is csak csontját és bőrét vihetik piacra a hizlalási nehézségek miatt.

A mult eszteudó rossz takarmány- és kukoricatermése, valamint Németországban és Ausztriában a rossz burgonyatermés rontották meg a marhatenyésztés és hizlalás feltételeit. A német, osztrák és magyar gazdáknak választani kellett a között, hogy vagy a piacra dobják soványan marháikat, melyeket takarmányhiány következtében elartani képtelenek voltak, vagy hallatlanul megdrágult kereskedelmi takarmányokat kellett vásárolniuk, hogy úgy, ahogy a télen keresztül vigyék jószágukat. Egy nagy része a gazdáknak a kényelmesebb részt választotta és piacra dobta a mult év augusztus havában marháit. Volt is akkor olcsó hus. És ezek jártak még legjobban. A másik rész vagy drága pénzen vett abrakkal teletette ki, vagy koplaló kosztra fogta jószágát. Egy Virgilius tudná csak kellőleg leírni azt a szenvedést, amit az éhező marhának az elmúlt télen kiállni kellett. A szalmán koplaltatott jószág még a szaporodásra is képtelen lett. A nemzéshez is bizonyos táplálkozási állapot kell. Ez sem volt meg mindig. Hogy csak egy példát idézzünk, egyik szomszéd megyei nagy községben, az előjáróság számba vette most azon tehének számát, amelyek az idén a rossz tartási viszonyok miatt meddón maradtak. És kiderült, hogy az idén 900 darab tehén felejtett el borjut hozni a világra. És ha így volt e községben így volt ez sok más helyen is. Hozzájárult ehhez az ideai esztendő újabb szárazsága. A kukoricatermés az idén sem lesz jobb, mint a tavalyi volt. Már pedig olcsó kukorica nélkül alig képzelhető el rentabilis marhahizlalás.

A remény tehát, hogy majd az ideai év bősége hozza helyre a mult év hiányait, nem valósulhatott meg. Azok az okok, amelyek a mult évben a marha és husdrágulást előidézték, az idén is jó részt megmaradtak. A hizlaló gazda még a mostani abnormis marha- és husárak mellett sem találja meg számadását, tehát nem hizlal, mert ezt csak nagy veszteséggel tehetné. Ha pedig nem hizlal, akkor nincs a piacon hus és ha nincs, úgy az olcsó nem lehet.

Ezekhez a kalamitásokhoz járul az, hogy a sertésvesz még mindig pusztítja a sertésállományokat. Óriási veszteségeket szenvednek a gazdák ezen állapotbetegség pusztításai révén. A másik baj pedig az, hogy a birkaállományt, amely eddig a falusi nép olcsó husa volt, formálisan elvesztegették az örökös ráfizetéseket már elviselni képtelen birkatenyésztők.

Míthogy pedig a külföld is husszükségben szenved, az a kis fölösleg is, ami van, oda megy ki, mert a külföld mégis csak jobban tudja megfizetni a jobb minőséget, mint a magyar közönség. A marhadrágulás és husdrágulás azonban mégsem egészen azonos dolgok. Ha a marha drága, akkor a hus sem

lehet olcsó, a baj csak az, hogy ha a marha drága, a hus még egyszer oly drága szokott lenni.

A mézárós annak okából, hogy a marha drága, szívesen téved arra az utra, hogy a kimért hust még aránytalanul drágábbá tegye. A vendéglős is métséget talál a husdrágóságában arra, hogy az adagok árát aránytalanul emelje. Ez már így szokott lenni mindenkor és a történelem ebben a kérdésben minduntalan megismétli magát.

Szóval e dologban tenni kell valamit, s igen helyesen cselekszenek mézárósaink, ha a kiméresi percenitet mérsékelik, amiáltal elejét veszik annak a mind sürűbben hangoztatott óhajtnak: hogy hus-szövetkezet létesüljön, amelynek egyébiránt mi, a magunk részéről éppen mézárós polgártársaink érdekében nem vagyunk barátja. Oda fejlődött a dolog, hogy jó tanácsok, panaszok, lármák nem elégségesek. Lépjenek mézárósaink együttes akarattal magukkal a nagyban termelőkkel szerződésre, s így akkor a mostani mizerábilis, türethetetlen állapoton segítve lesz.

A dolgot tovább halogatni nem lehet, itt alapos intézkedésre van szükség.

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, szept. 10.

Egyről-másról.

Származási helye a pincze. Izében a pomádé küzd a vitriollal. Hatása pokoli. Keresztanyja a víz. Neve: bor.

A borhamisítás Magyarországon régen tulhaladta már a becselenség mindennapi határait. A hamisítók arcátlanágánál csak a fogyasztók türelme nagyobb. Mert a magyar közönség, kivált a városi közönség jórésze alig hisz már a természetes bor létezésében. Nyelvünk skeptikus, torkunk bizalmatlan, gégénk hitehagyott. Szidjuk, panaszzuk, átkozzuk a pancsot, de megisszuk. Fogyasztó és termelő a legkegyetlenebb torturáción mennek keresztül. Amaz megcsalatik és megmérgeztetik; emez megrövidül. Várjuk már, hogy a nemezis a borpancsolót is sorra vegye. De hiába várjuk.

Itt-ott egy hamisítót elítélnek, nagy zajjal, nekünk, lassan mérgezetteknek pokoli kárörömére. Ilyenkor elmondogatjuk, hogy a bortörvény tehát még sem mese, mert azt végrehajtják. Hanem hát mi ez a tenger borához képest. Tíz vad kiszabadul a hajtásból, amíg egy fegyvercső elé kerül. Pedig a bortörvény fegyvere rendelkezésünkre áll. Csak hogy bánni nem tudunk vele.

Mit tesz ön, tisztelt uram, aki a keleti kérdést és a felső matematika titkait jól ismeri, mit tesz ön, ha egy üveg kotyvaléket adnak eléje, amelyről képtelen elhinni, hogy az bor legyen? Hogyan próbálja igazolni gyanuperét? Mit cselekszik a tárczája és egészsége ellen elkövetett merénylet megtorlására? Ugy-e nem tudja! Feljelentését hova intézze? Miféle nyomozó szervezet mozgósítatik a valódiság kiderítésére? Mi lesz következménye annak, ha gyanuja alaptalan volt? Ugy-e nem tudja! Egyáltalán be vannak-e rendezve izelő szervei arra, hogy a törvényteleniséget megérezze?

Mert vannak ám a bornak mesterséges alkotórészei, melyeket a törvény elismer. Ilyenek a cukor, a szesz, a konyak, ilyen a mazsola, ilyen a borkó, ilyen a tannin, a caramel, afflor. Mindezeket a borban elhelyezni szabad. Idegen borból is szabad belekeverni 25 percenitet. Vannak tehát fűszerezett, szeszezett, hevített, szűrt, keresztezett és házasított borok. És vannak borok, melyekben a fűszer, a keresztvív és házaság elemei egyesülnek. Ezt a bor-konfederációt a törvény még mindig jogosnak ismeri el. A törvénytelen bor felismerésére tehát nem elégendő az izelő szerv, ehhez kémcső kell. De a kémcsövet nem oly könnyen veszük munkába. Ez az oka aztán annak, hogy ma már szerte az országban vigan folyik a borpancsolás, azonban aligha valahol annyi hamisított bort lehetne kapni, mint éppen nálunk, ahol szőlő nincsen, s örvendünk, ha drága pénzen komisz vinkót lehet kapni. (Tisztelet az egy pár kivételnek).

És ennek daczára vigan folyik a méreg kimérése. Évekkel ezelőtt delegáltunk egy bizottságot, mely a borokat lett volna hivatva ellenőrizni, azonban e borellenőrző-bizottság működéséről, noha már ismételtent megtudakoltuk létezését, egyáltalán semmi életjelt nem veszünk észre.

Kétségtelen, hogy a feladat, mely e bizottságra hárul, fölötte nehéz, és helylyel-közzel bizony népszerűtlen is, kivált, ha az illető korcsmárosnak ki-

terjedt rokonsága van itt a városban, azonkívül a borhamisítás fejlődő technikája is komplikálja a feladatot.

Mindennek daczára a Borellenőrző-bizottság, félretéve a prűderiát, legfőbb ideje, hogy dolga után nézzen, mert — a panaszok után itélve — erősen hisszük, hogy nem fog oknélküli muukat végezni.

Gróf Majláth Gusztáv kitüntetése. A katolikus egyház főpásztorát, Gróf Majláth Gusztáv erdélyi kath. püspököt méltó kitüntetés érte. Ő felsége valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki, a kath. egyház terén szerzett érdemeiért. A királyi kegy ez alkalommal olyan egyént tüntetett ki, aki valóban, a szó legnemesebb értelmében pásztora s lelke volt egyházának és szeretettel csüggött minden nemes hazafias törekvésen. Gróf Majláthnak ezen kitüntetése előjele annak a reménységnek, hogy a közel jövőben mint baborost ünnepelhetik hivei. Majláthot 1887-ben avatták pappá és 1897-ben szentelték püspökké. Azóta nagy ambícióval, fáradhatatlanul dolgozik egyháza érdekében.

Szeptember 10. Ma van a hetedik évfordulója a magyar nemzet egyik leggyászosabb napjának. Akkor is ilyen derült, szép őszi nap volt. Felleg nem borult az égboltozatra s kellemes verőfényben fűrdtek az őszi virágok. S mikor 1898. szeptember tizedikének napja lenyugvóban volt, akkor jött a szörnyűség hír a szabad Svájc földjéről, Genfnek városából, hogy Erzsébet királynénk nemes szívének vére kicsordult egy örült gonosztévőnek törccsapása nyomán. Meghalt. Nincs többé. A borzalmas hírek szörnyű nyomása alatt állt az egész magyar nemzet. A férfiarzok a fájdalomtól elsápadának s asszonyok, leányok zokogása hangzott mindenfelé. Mig a templomok tornyaiban zugott a nagy veszteséget hirdető harangszó, összeszedtük a kertek s magyar mezők virágait meggyilkolt nagyasszonyunk ravatalára. Most a hetedik évfordulón emlékeztünk ismét visszaszáll hozzá. Hiszen nemcsak a nőt, a fejedelmi hitvest és anyát, hanem a magyar királynét ismertük benne, aki lelkeknek fenkölt nemességével hódította meg a magyart. Ez a nemzet tudta, látta, megértette, hogy ennek a nőnek, hogy ennek a magyar királynőnek lelke megoyilt népe számára. Majdnem ugyanattól a pillanattól kezdve, hogy a Habsburgok trónjára ült, rokonszenvével ajándékozta meg ezt az országot, melyet a legválságosabb időben a védőangyal jószágával pártolt és oltalmazott. És tette ezt nem könnyű, nem örvendetes viszonyok között, hanem akkor és legfőképpen akkor, mikor a magyar letiporva, mindenkitől elhagyatva, üldözve és vérbe taposva seibeiben és szegénységében vérzett, nyomorgott. Ezért emeltünk neki még életében lelkünkben trónt. Ezért foglalta el a magyar szívek millióiban az érzelmeknek azt a trónusát, mely megillette őt, még mielőtt vállát érintették a szent koronával. Ő volt a mi állandó reményünk akkor, mikor azt hittük, hogy a mi számunkra nincs többé remény s vigasztalás, sőt talán nincs is jövő. Az ő bájos képe, jószágos tekintete ott volt minden magyarnak a szíve mélyén s ebből a lelki varázsból merített ez a nemzet küzdelmeihez és szenvedéseihez, megpróbáltatásaiban és sanyargatásaiban kitartást és emberfeletti erőt. És most hét éve, azon a szörnyű napon mindennek vége lett. Azt a nems szívet, mely annyit szenvedett és vérzett: tőlünk idegenben orgyilkos keze szurta át. A mi királynénkat, a mi nagyasszonyunkat még halóporaikban sem láttuk többé viszont. Eltemették Bécsben, a kapucziusok sirboltjában. De azért emlékezte itt él közöttünk. Kérjük a magyarok istenét, hogy az ő kiengesztelő szelleme e gyászos évfordulón szállja meg öreg királyunkat, hogy az az egyenetlenség, mely gonosz tanácsadói folytán nemzet és király közé került, elmuljék, a király megértse hű magyarjait...

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vörös Béla lugosi állami főgimnáziumi h. tanárt a székelyudvarhelyi áll. főreáliskolához Pázmány József helyébe a latin nyelv rendkívüli tanárának nevezte ki.

Unitárius istentisztelet. Ma, szept. 10-én d. e. 11 órakor kezdődőleg a vármegyeház nagytermében unitárius istentisztelet lesz.

A beiratások. Városunk tanintézetébe 1-én kezdődtek meg a beiratások és hétfőn, 4-én, értek véget. A városra érkező ifjuság és a kisérétül jövő szülők pezsgő eleven életet varázsolnak egyszerre a kibalt utcákba. A beirt tanuló ifjuság száma a mult évihez képest általánosságban újra emelkedést mutat, ami kétségen kívül tanintézetünk jóhírnevével

tesz bizonyosságot. Az egyes intézetekben különben az eredmény osztályonként kimutatva a következő:

Allami főreáliskola: I. oszt.: 36, II.: 24, III.: 20, IV.: 16, V.: 18, VI.: 18, VII.: 17, VIII.: 17; összesen 166; szaporodás 11.

Róm. kath. főgimnázium: I.: 50, II.: 60, III.: 40, IV.: 40, V.: 39, VI.: 35, VII.: 38, VIII.: 29; összesen 331; szaporodás 2.

Ev. ref. kollegium: I.: 43, II.: 41, III.: 47, IV.: 29, V.: 33, VI.: 27, VII.: 36, VIII.: 29; összesen 285; gyarapodás 6. 21 jelentkezőt hely hiánya miatt az igazgatóság nem vehetett fel.

All. polg. leányiskola: I.: 21, II.: 20, III.: 34, IV.: 25; összesen 100; gyarapodás 6.

All. kő- és agyagipari szakiskola: I.: 17, II.: 14, III.: 11, IV.: 10; összesen: 52, szaporodás: 2.

Községi el. fiúiskola: I.: 70, II.: 70, III.: 50, IV.: 45, V.: 15, VI.: 6; összesen: 256.

Róm. kath. el. fiúiskola: I.: 9, II.: 13, III.: 22, IV.: 17, V.: 11; összesen: 72.

Ev. ref. el. leányiskola: I.: 33, II.: 25, III.: 30, IV.: 25, V.: 11; összesen: 135.

Róm. kath. el. leányiskola: Elők.: 30, I.: 70, II.: 39, III.: 30, IV.: 30, V.—VI.: 32; összesen: 240.

A jószívű közönséghez. Parajd községben f. évi augusztus 5-én támadt tüzvész elhamvasztotta 190 lelket számláló 50 családnak minden keresményét; ezen szegény emberék betevő falat és hajlék nélkül maradtak. Ezen önhibájukon kívül anyagi végromlásba jutott családok felségélyezése érdekében azon kéréssel fordulunk a jó szívű közönséghez: adakozzon azok számára mindenki, a ki részvételt van ezen 100,000 koronánál több kárt szenvedett károsultak sorsa iránt. A legkisebb adományt is hála köszönettel vesszük és hirtalpig nyugtázzuk.

Alkoholelles kongresszus. Az 1903. év április havában Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus elleni IX. kongresszus elhatározta, hogy a nemzetközi X. kongresszus 1905. évben Budapesten fog ülésezni. A szervező-bizottság — főleg a külföldi érdeklődők kívánságának megfelelően — megállapította, hogy a kongresszust 1905. szeptember hó 11-től 16-ig bezárólag tartja meg. Az alkoholizmus elleni ezen nemzetközi kongresszus ezuttal oly országban fogja tárgyalásait tartani, amelyben eddigelé az alkoholizmus veszedelmének elhárítására ugyszólván semmi sem történt. Az a csekély társadalmi mozgalom, mely a bécsi hasonló tárgyú kongresszus hatása folytán hazánkban megindult, még alig mutat fel valamelyes eredményt s küzd a kezdet nehézségeivel. Pedig az alkoholizmus kérdése immár régen kinőtt azon szűk keretből, melyben az ellene való védekezés kezdetén mozgott és nagyfontosságú társadalmi kérdéssé fejlődött. A kongresszusra a világ minden tájékról nagy számban sereglenek Budapestre.

Érettségítettek találkozója. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumban 1895-ben érettségít tett ifjak f. év szeptember 10-ikére kitűzött találkozóját, közbejött akadályok folytán, bizonytalan időre elhalasztották.

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Udvarhelyvármegye udvarhelyi járására nézve Gál Imre szentkirályi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Elementek a színészek. Mint jeleztük, a Heves Béla szintársulata kedden ment el új állomáshelyére: Nagyszébenbe. A színügyi bizottság ígéretet tett a direktornak arra nézve, hogy amennyiben a folyó év november havában visszajön a társulat, úgy maga a bizottság fog azon munkálni, hogy a társulat bérlete sikerüljön. Heves a napokban arról értesítette a színügyi bizottságot, hogy október hó folyamán csakugyan beillesztheti programjába Székelyudvarhelyt, s így a közönségnek ez évben még egyszer lesz része műélvezetben, amikor, remélhető, hogy a színpártolás az aug. havinál jóval nagyobb lesz.

A vármegye legtöbb adót fizetőinek az 1906. évre érvényes névjegyzékének megállapítása végett a megyei igazoló választmány, Dr. Nagy Samu elnökölete mellett, f. hó 15-én d. u. 3 órakor a megyeház kistermében ülést tart. Az ülésen az érdekeltek megjelenni s érdekeiket védelmezni jogosultak.

Az abásfalvi Gazdakör folyó hó 24-ikén saját pénztára javára kosaras táncestélyt rendez.

Háromszékmegye Gazdasági bizottsága egyetértve a vármegyei lótenyésztő-bizottsággal, a magyar kir. földmívelésügyi miniszterium székelyföldi ki- rendeltségének anyagi támogatása mellett folyó évi október hó 10-én Sepsiszentgyörgyön, a Szent-Mihály

napi állatvásárt megelőző napon, Romániában is széles körben közzétett lóversenyyel egybekötött lóvásárt rendez. A nevezett vásár a lótenyésztőknek és lótulajdonosoknak bő alkalmat nyújt felesleges lóanyaguk eladására. Tekintettel, hogy e vásár igen jónak ígérkezik, mivel külföldi vevők is megjelenésüket kilátásba helyezték; továbbá előreláthatólag katonai lóvásár is tartatik, ennél fogva felhívjuk a lótulajdonosokat, saját jól felfogott érdekükben, hogy a nevezett vásáron minél nagyobb számban jelenjenek meg eladásra szánt lovaikkal. A vásáron történő minden eladás a vásáron működő bizottságnak azonnal bejelentendő és az eladási ár 1%-a ugyanott a bizottság javára befizetendő, mely összeg a felmerült költségek fedezésére fordítatik. A vásár iránt érdeklődőknek bárminemű felvilágosítással a bizottság titkára *Imreh Béla* ur készséggel szolgál.

Áthelyezések. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott ügyvezető miniszter *Gergely Ferenc* székelyudvarhelyi kir. törvényszéki és *Barabás István* dr. székelyudvarhelyi kir. járásbírói aljegyzőt saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Sándorka primás érdekében. Az első zenekar vezetője, a kedves jó cigány: Sándorka beteg. Ez készítette jó embereit, hogy közadakozás útján lehetővé tegyék egy szanatóriumba való küldését. E célra *Szabó Kálmán* urtól a következő gyűjtő-ívet vettük: Dr. Damokos Andor, Dr. Válcsik Ferencz, Dr. Kovácsy Albert, Foltényi Elemér, Becsek Aladár, Szabó Kálmán, Dr. Szöllösi Ödön 20—20 korona, Dr. Horváth Kálmán, Dörner Béla, Soó Domokos, Dr. Pálffy Jenő, Pollák Béla, Dr. Daróczy Ignác, Fekete, Sebesi Jankó, Hirsch Herman, Dr. Fodor Boldizsár, Sándor N., Balázs Sándor 10—10 kor., Dr. Lukácsffy István 30 kor., Flórián Kristóf 5 kor. Ez uton kérjük mindazokat, kik a jegyzett összegeket még nem fizették be, hogy azt Szerkesztőségünkhöz szíveskedjenek beküldeni. A fenti összegből Sándorkának 180 koronát már átadtunk.

Miért maradnak el az ellenőrzési szemlék. A minap említést tettünk róla, hogy a honvédelmi miniszternek titulált császári és királyi altábornagytól levél érkezett Udvarhelymegye közönségéhez. Azt üzenté a generális, hogy Pitreich lovaggal történt megállapodása értelmében az idej ellenőrzési szemlék elmaradnak. Nevezetesen a nem tényleges állomány, úgy a császári és királyi hadsereg, valamint a magyar királyi honvédség kobebe tartozó katonák részére az idén nem rendeznek az országban ellenőrzési szemléket. A tartalékos tisztekre — mint említettük — ez a körrendelet nem vonatkozik, az ő részükre tehát az idén is megtartják a szokásos, törvényben szigorúan előírt, „hauptraportokat“. Ennek a körrendeletnek politikai háttere kétségtelen. Tudnunk kell ugyanis, hogy az ellenőrzési szemlék katonai szempontból igen fontos tényező. És kényes is. Még pedig annyira fontos és kényes, hogy ha a szegény tartalékos katona az ellenőrzési szemlén a Hier helyett Jelen-t talál kiáltani: lecsukják, hogy belekékül. Ez az utolsó mondat már is megmagyarázza a körrendelet politikai hátterét. A politikai helyzet Magyarországon ez idő szerint igen kiélekedett. A közös hadsereg magyar földön tán még soha sem volt olyan népszerűtlen, mint napjainkban. A hadvezetőség tebat minden áron elejét akarja venni a nem tényleges állomány katonák csoportosulásának, mert ez újabb demonstrációra adhatna okot. A hangulat a német szó iránt igen kedvezőtlen s megeshetnék, hogy a tartalékos magyar fiúk egyszerűen ellenszegülnének s a velük szemben tehetetlen katonai hatóság szegényben maradna. E föltevéshez hozzájárul, hogy a tartalékos tisztek részére megtartják az ellenőrzési szemléket. A tisztek ugyanis értelmesebb elemből állanak, mint a legénység s az ő csoportosulásuk nem veszélyezteteti a hadsereg épességét. Egyébként pedig igen különös színben tűnik fel az a paktálás is a mit Bihar honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel folytat. Kötelességét és dolgát teljesítse mind a kettő külön-külön, paktumot pedig ne kötözzessenek egymással, mert az mindig a mi kárunkra történik.

Táncziskola. *Simkovits* József előnyösen ismert táncztanító táncziskoláját f. hó 16-án, a Budapestszálló nagytermében megnyitja.

TAVIRATOK.

Budapest, szept. 9.
(Érk. d. u. 5 ó.)

A válsághoz.

A politikai világ nagy érdeklődéssel tekint Fejérváry fődarabant kihallgatása elé.

Bécsi távirat szerint Fejérváry báró ma reggel felkereste Goluchowszky külügyminisztert, kivel hosszasan konferált.

Képviselői körökben nagy feltűnést keltett, hogy Bánffy Dezső báró tegnáp este Bécsbe utazott.

Németbogsánból táviratozzák, hogy Kristóffy belügyér, a németbogsáni kerület képviselő-jelöltje ma délelőtt programbeszédjét elmondta. Beszédében részletesen foglalkozott a politikai helyzettel és az obstrukcióval, konstatálván, hogy parlament, melyben a szavazati jog korlátozott és a többségi elv érvényesülése ki van szolgáltatva az obstrukciónak, ezen betegséget csak az általános választójog behozatalával lehet megszüntetni, nem csak azért mert a néptömegek rokonszenve által csakis ez képes biztosítani a parlament normális működését, hanem azért is, mert az az egyedüli csálhatatlan mód és eszköz a széles néprétegek feneketlen elégedetlenségeinek megszüntetésére és a békés megelégedéssel járó társadalmi jóllét megteremtésére.

Politikai körökben hire jár, hogy a főrendiház tagjai sorában erős mozgalom indult meg az iránt, hogy a mennyiben a kormány továbbra is paktálni fog a szociáldemokrata vezetőkkel, úgy a főrendiház tagjai egyértelműen lépjenek sorompóba a kormány ellen.

A nemzetközi szociálisták felvonulásán kívül a bejelentés szerint a nemzetköziek 3 tribünt akartak felállítani a parlament előtt, a melyen ki akarták hirdetni a képviselőházba menő küldöttség választát.

Just Gyula, a képviselőház elnöke, tiltakozott az ellen, hogy a képviselőház előtt népgyűlésszerűleg szónokoljanak. Az elnök e kijelentését tudatták a vezetőkkel, akik erre kijelentették, hogy lemondanak a tribünek felállításáról.

2000 karszalagos rendező tartja fenn a rendet, a melyért garanciát vállaltak. Nem lesz semmiféle tüntetés, az elnök válaszában kihirdetése után szépen, csöndben elosznak.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája
Telefonszám 14.

Szives figyelembe!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy

étermemet

lényegesen megnagyobbítottam, s ezen kívül külön étermet rendeztem be, mely kiválóan alkalmas egyes összejövetelekre. Naponta többféle villásreggelit a mai nehéz viszonyok mellett jutányos áron adok, ugyszintén havi étkezést is elfogadok. Naponta többször friss csapolás a kőbányai dupla márcziusi sörből, melynek kimérésére kizárólagos jogom van. — Mindennap zeneestély. A vidéki n. é vendégeim fogatainak az udvaron levő istálló díjmentesen áll rendelkezésére.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok mély tisztelettel

Sándor István.

Kiadó lakás

Kossuth-utca
37. szám alatti,
Dr. Ráczkövy
Sámuel tulajdo-

nát képező bérház emeleti része a hozzá tartozó melléképületekkel együtt 1905. évi október 1-től 1907. április 24-ig terjedő időre Székely-Udvarhely város által albérlésre adatik. Feltételek és szerződés iránt a város polgármesteréhez lehet fordulni.

Liniment. Capsici comp.,
Richter-féle Horgony-Pain-Expeller.

Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzsölésül használt hámszer bevásárlásánál, — a mely minden gyógyszerárban kapható, — mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre.

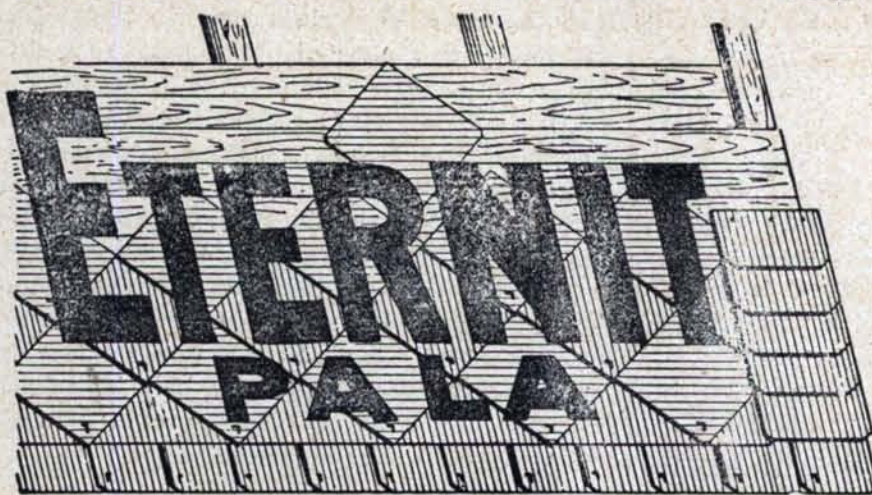

Szülők figyelmébe!

A lólirott az igen tisztelt szülők figyelmébe ajánlja a francia és német magánoktatást; azonkívül teljes ellátásba fogad leányokat. Jelentkezéseket elfogadok délelőtt 10—12 és délután 3—4-ig lakásomon: **Petőfi-utca 23. sz.**

Pomarius Gottfriedné
nyelvtanítóné.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSANYAGA

ETERNIT
PALATA
MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33

Első Styriai Kötőgépgyár

Fogl J. L. műgépész — Magyarországi képviselő és raktár
Budapest, Teréz-körút 20.

A **eghíresebb kötőgépek**
házi és ipari célra részletfizetésre is kaphatók.
Árjegyzék ingyen, bérmentve.
Varrógép, kerékpár javító műhely.

A ki igazán jó

finom, zamatos kávét kíván inni
vegyen

Diadal pörkölt kávét

mely csakis csomagokban kapható.

Egyedüli elárúsítása Székelyudvarhelyen

Gergely János utóda

Jamás Balázs

fűszerkereskedőnél, hol olaj-, por- és padlófestékek,
meszelők, ecsetek valamint a legjobb minőségű

aradi lisztek

és naponta friss élesztő stb. a legszolidabb ki-
szolgálás mellett kapható.

Keresek 3—400 holdas földbirtokot bérletre, Udvarhely megyében

Ajánlatokat e lap kiadóhivatala közvetít.

6497—1905. szám.
álszp.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye igazoló választmánya az 1906. évre érvényes legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének megállapítása végett ülését a vármegyeház kistermében

1905. szeptember 15-én délután 2 órakor
tartja meg.

Erről érdekelteket azzal értesítjük, hogy jelzett ülésen megjelenni s érdekeiket védelmezni jogosultak.

Udvarhelyvármegye igazoló választmánya nevében:
Székelyudvarhely, 1905. évi szeptember hó 6-án.

Ádám Albert, előadó.

Dr. Nagy Samu, elnök.

747—1905 vég.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járás-bíróságnak V. 546/2-1905 plg. számú végzése által Parajdi Kendaff Istvánnak, képviselve Dr. Kovácsy Albert által, parajdi Rippel Géza ellen 171 k. 80 fillér tőke s járulékaik iránti ügyben, alperesnél Parajdi községben összesen 743 koronára fiállérra becsült következő javai, u. m.: Egy gyöngyszinre festett író asztal 5 fiokos 2 ajtos rekesszel, hét és félméter pamut sziju, egy pulituros 2-ös ajtaju sifon, egy festett barna színű ágy fa, és még 5—10 tétel alatti ingok Parajdon alperes Rippel Géza házábanál 1905. évi szeptember hó 25-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, mely-nél az egyes javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alól is a többet ígérőknek átfognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár föltségére fognak utasítani ezt egyfoglal-tatórészeit kifizetőnek jelentetik ki.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-udvarhelytt, 1905. augusztus hó 25-én.

Biró Sándor, kir. bírósági végrehajtó.

Szám 1590—1905. szb.

Udvarhelyvármegye Udvarhelyi járás főszolgabírójától.

Arverési hirdetmény.

Kápolnás-Olábfalu község tulajdonát képező „**HOMORÓD**” gyógyfürdő folyó évi október 21-én délelőtt 10 órakor, a Kápolnás-Olábfalu község házábanál megtartandó nyilvános árverésen 1906. év június 1-től egymásután következő 3—6 évre, tehát 1909. vagy esetleg 1912. év szeptember 1-ig haszonbérbe fog adatni.

Évi haszonbérösszeg kikiáltási ára **9000 korona**.

Az árverés szóval vagy írásbeli ajánlattal történhetik; azonban köteles árverező fél a kikiáltási ár 10%-át báuatpénzül alólírt főszolgabíró kezéhez letenni, vagy írásbeli ajánlatához mellékelni s szóval vagy írásban kijelenteni, hogy az árverési feltételeket ismeri, azokat kötelezőleg elfogadja.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes feltételek alólírott főszolgabírónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A fürdő hosszabb időre (25—50 évre) is bérbe adatik, ez esetben azonban a bérleti feltételek külön egyezkedés tárgyát fogják képezni.

A tulajdonos község a fürdőt esetleg örök áron is eladja. Bővebb értesítés alólírott főszolgabírónál nyerhető.

Székelyudvarhely, 1905. szeptember 1.

Dr. Demeter.
főszo'gabíró.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandoura cementet olcsó ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelytt kapható Rösler és Gábor urakkal.